

Preek over 2 Johannes 7-13

Liturgie:

Votum en zegengroet

Zingen: Ps. 24:1,2,3

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 25:1,2,3

Gebed

Schriftlezing: 1 Johannes 1:1 – 2:2; 2:18-27

Zingen: Lb. 329:1,2,3

Tekst: 2 Johannes 7-13

Preek

Zingen: Gez. 103:1,4,7,8

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 161:1,2,3,4

Zegen

Gehouden te: Baflo, 25-05-14 (9.30 u.)

Preek

Thema: Wees op uw hoede en blijf in de leer van Christus

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Relevante waarschuwing?

Het is best wel streng, wat de oudste, Johannes, hier schrijft aan de gemeente. Vindt u niet? Een korte, maar stevige waarschuwing om op de hoede te zijn voor verleiders die in de wereld zijn uitgegaan. En een niet sympathiek overkomende aansporing om verkondigers, die de leer van Christus niet brengen, niet te ontvangen, maar de deur te wijzen in de gemeente en de huizen waar de gemeente samenkomt.

Harde woorden, vinden wij. Daar hebben we in onze tijd niet zoveel mee. We zijn er allergisch voor, gezien ons verleden. En we vragen: Wat moeten wij gereformeerde christenen in 2014 met zo'n waarschuwing tegen dwaalleraars? Is het voor ons wel relevant?

In onze gereformeerde kerken is de weg naar de kansel behoorlijk afgebakend. Onze preekstoelen staan echt niet open voor iedere willekeurige voorbijganger of selfmade profeet, die bij ons aanklopt. En we hebben al vele eeuwen onze belijdenisgeschriften, die de leer van Christus onder woorden brengen onder afwijzing van allerlei vormen van dwaalleer.

De Gereformeerde Kerken staan nog steeds bekend om het opkomen voor de waarheid en het bewaken van de zuiverheid van de leer. Dat moet ook maar zo blijven. Het ligt, dunkt me, in de lijn van wat Johannes in dit korte briefje en in zijn andere brieven schrijft.

Maar het zal wel gepaard moeten gaan met veel liefde en een liefdevolle houding naar elkaar en naar anderen toe. Want, zo hoorden we vorige week al, leer zonder liefde is koud en hard. De leer van Jezus Christus is immers de waarheid van de liefde. Liefde is daar het werkwoord. Het gaat om de waarheid van Christus. Hij die, naar zijn eigen woord, de weg, de waarheid en het leven is.

Is wat Johannes hier in zijn tweede brief schrijft voor ons vandaag relevant? Dat vroeg ik zonet.

Voorlopig antwoord: Dat dacht ik wel. Het staat niet voor niets in de Bijbel. De Heilige Geest wil ons er kennelijk iets mee zeggen. En we moeten niet de illusie hebben, dat wij niet vatbaar zouden zijn voor misleiding door goed gebekte dwaalleraars. En wat te denken van de grote verleider, die nog steeds in de weer is om mensen van Christus en van God los te weken?

Een schip op het strand is een baken in zee. Niet alleen naar anderen kijken is de boodschap. Maar: "*Wees op uw hoede.*" Die waarschuwing horen we de oudste uitspreken aan het adres van de uitverkoren vrouw en haar kinderen, aan de gemeente van Christus, collectief en persoonlijk.

Er is voldoende reden om dat ook vandaag serieus te nemen.

Vandaar het thema van deze preek:

Wees op uw hoede en blijf in de leer van Christus.

2. Herken de verleider

In een liefdesbrief verwacht je niet zo gauw een waarschuwing. Het verstoort de toon van de liefde, vinden wij. "Schat, ik houd van jou. Maar pas wel op voor andere mannen. Laat je niet inpalmen door hun mooie woorden."

Dat klinkt voor ons gevoel vreemd. Vertrouw je je geliefde dan wel?

Toch zou het in een liefdesbrief kunnen staan. Niet uit wantrouwen tegenover je geliefde, maar om scherp te blijven tegenover mensen, die het op je rechtschapenheid gemunt hebben. Zo'n waarschuwing komt uit liefde voort.

Zo is het ook bij de waarschuwing, die Johannes geeft aan het adres van de uitverkoren vrouw en haar kinderen. Aan de gemeente van Christus dus.

De liefde zet de toon van de brief. Daarom spoort de oudste de gemeente aan om te blijven wandelen in de waarheid en de liefde. Dat aloude gebod hebben de christenen vanaf het begin gehoord. Wandelen in de ruimte van de waarheid en leven vanuit het principe van de liefde. Daarin moet de gemeente van Christus standvastig zijn. Daar is alle reden voor. Want:

"Er zijn veel dwaalleraars in de wereld verschenen die de komst van Jezus Christus als mens niet belijden." (vs. 7)

Dit zijn de feiten, weet de oudste. Er zijn heel wat dwaalleraars uitgegaan, de wereld in. Ze willen de mensen in de wereld bereiken en voor hun boodschap winnen. Ze proberen de gelovigen op dwaalwegen te brengen.

Zouden het er één of twee zijn, dan valt het nog mee. Die kun je plaatsen en afschermen van de gemeente. Maar het zijn er vele, schrijft Johannes. Velen trachten de gelovigen af te houden van de waarheid van Christus en van het woord van God. Er is sprake van een breed offensief op de kerk van Christus.

Jezus Christus is in de wereld gekomen om zijn volk te redden en uiteindelijk de wereld. Hij heeft de satan en de dood overwonnen. Hij is immers opgestaan. En wat deed Hij toen? Hij zond zijn apostelen de wereld in met zijn goede nieuws van de redding. Met het evangelie van het Koninkrijk van God.

Christus begon na Pasen zijn weergaloze campagne om de hele wereld te veroveren voor God. Hij zond zijn boden uit om de mensen de rechte weg te leren. Om het grote nieuws van de komende Koning uit te dragen. Te beginnen in Jeruzalem tot aan de einden van de aarde.

Tegelijk is de duivel – heel reactionair – zijn tegenoffensief begonnen om verloren terrein terug te winnen. Hij gaat dus ook campagne voeren en legt het heel sluw aan. Hij doet het net als de Heer Jezus zelf. Ook hij zendt zijn gezanten de wereld in. Zij moeten zich voordoen als boodschappers van God, maar ondertussen de mensen op dwaalsporen brengen. Op wegen die uiteindelijk bij God vandaan voeren, ook al worden er vrome woorden gebruikt, die de mensen aangenaam en vertrouwd in de oren klinken. Want het lijkt soms sprekend op de boodschap van Christus.

Vele dwaalleraars zijn in de wereld verschenen, zegt Johannes. En hij blaast alarm. Laat de radarposten voortdurend bemand zijn. Laat de uitverkoren vrouw met haar kinderen op scherp staan. *"Wees op uw hoede!"* De dwaalleraars komen er aan!

Hoe herkennen we die dan? Wat is dan kenmerkend voor hun misleidende boodschap?

Het gaat hier duidelijk niet om voorgangers of predikers, die in 'middelmatige dingen' een andere mening hebben of een standpunt uitdragen dat anders is dan mensen gewend zijn. In onze tijd bijvoorbeeld op het punt van de vrouw in het ambt. Hoe heikel dat ook blijkt te zijn. (Het heeft uiteraard te maken met de vraag hoe lees je en hoe versta je de Bijbel in onze eigen tijd. Niet onbelangrijk!)

Dit soort punten kan en mag nooit reden zijn om in de kerk afscheid van elkaar te nemen of iemand niet te ontvangen als verkondiger van het evangelie.

Er is bij deze dwaalleraars veel meer aan de hand. Hier is de kern van het evangelie in geding.

De oudste leert het de gemeente: 'Zij belijden de komst van Jezus Christus als mens niet.' Daarmee wordt het hart van het evangelie aangetast en uit de boodschap van God weggesneden. Want deze dwaalleraars loochenen, als het er op aankomt, dat Christus de verzoener van de zonden is en dat Hij als Zoon van God echt mens geworden is en dat Hij in die hoedanigheid ook de komende is. Hij komt als mens in heerlijkheid terug.

Die belijdenis van Jezus Christus als de Zoon van God die mens werd, is het kernpunt van de prediking. Het is ook het breekpunt tussen waarheid en dwaalleer, tussen geloof en misleiding.

Johannes is in al zijn geschriften heel sterk met dit punt bezig. Hij wijst zijn lezers daar telkens op. In de eerste brief – waarschijnlijk later geschreven dan de tweede – werkt hij dat meer uit.

Ik wijs u op de gedeelten uit die brief die we hebben gelezen. Ik noem ook 1 Johannes 4:1-3. Daar klinkt het:

"Geliefde broeders en zusters, vertrouw niet elke geest. Onderzoek altijd of een geest van God komt, want er zijn veel valse profeten in de wereld verschenen. De Geest van God herkent u hieraan: iedere geest die belijdt dat Jezus Christus als mens gekomen is, komt van God. Iedere geest die dit niet belijdt, komt niet van God; dat is de geest van de antichrist, waarvan u hebt gehoord dat hij zal komen – nu al is hij in de wereld."

Deze woorden lijken veel op wat er in onze tekst staat. Dit is het richtsnoer voor de gelovigen en voor de gemeente: De belijdenis, dat Jezus Christus, Gods Zoon als mens gekomen is. Mens is geworden en mens is gebleven ook na zijn opstanding. En dat Hij de enige Redder van de wereld is.

De dwaalleraars, die Johannes ontmaskert, ontkennen dat in de praktijk. Dat zullen ze misschien niet zo zeggen. Maar dat is wel het geval. Ze gaan daarmee tegen God en tegen Christus in. Kort en goed typeert Johannes hen in het slot van vers 7:

"Dat nu is de verleider, de antichrist!"

Dat zegt Johannes hier niet van één bepaalde persoon of figuur. Maar hij typeert hiermee het soort dwaalleraars. Zij voeren de mensen op dwaalwegen en gaan rechtstreeks tegen Christus in, anti-christus. In 1 Joh. 2:22 schrijft hij:

“Bestaat er een grotere leugenaar dan iemand die ontkent dat Jezus de Christus is? De antichrist is ieder die de Vader en de Zoon niet erkent.”

Daar gaat het ook over mensen met een misleidende boodschap. Natuurlijk valt de duivel als de grote tegenstander van Christus niet buiten deze typering. Integendeel. Hij is de motor achter die misleiders. De grote dwaalgeest en verleider is hij. Op zijn initiatief gaan die verleiders de wereld in. Zij trachten door te dringen in de gemeente van Christus, het liefst van binnenuit. Dat wekt het minste argwaan. En het is het meest effectief in de uitholling van het werk van Christus en de apostelen.

Kijk, gemeente, dat is het gevaar dat de kerk en de gelovigen voortdurend bedreigt. Dat begon al kort na Pinksteren, nadat Christus de duivel de eerste klap heeft uitgedeeld. Dat gaat door tot op vandaag.

Criterion voor echt gemeente van Christus zijn blijft de waarheid van het evangelie van Christus. “Wat dunkt u van de Christus?” Dat is en blijft de centrale vraag. Daarmee staat of valt de kerk. Wordt dat losgelaten of gaat men daar op de een of andere manier bovenuit, dan houdt de kerk op kerk te zijn. Het wordt dan een sekte of een antichristelijk gezelschap.

Het komt er voor de kerk dus zeer op aan om in de leer van Christus te blijven. Die belijdenis moet ze onverkort vasthouden. Leren herkennen wat verleiders zijn. En verder heel goed op jezelf letten met het oog op die leer van Christus.

3. Blijf verbonden met de Vader en de Zoon

Misleiders volgen is zeer schadelijk, voor je ziel en voor de gemeente van Christus. Wie dat doet zet de zaak van Christus op verlies. Hij doet aan geestelijke kapitaalvernietiging. Daarom is een waarschuwing uit liefde zeer op zijn plaatst, juist in een liefdesbrief als deze.

“Wees op uw hoede en verspeel niet wat we bereikt hebben, maar zorg dat u het volle loon ontvangt.”

De zaak van het evangelie mag geen schade lijden. Hét ‘werk’ van de gelovigen ook niet. Het werk, namelijk het geloof in Jezus als de door God gezonden Verlosser. (zie Joh. 6:27-29)

Het resultaat van het werk van de apostelen en de gelovigen mag niet verloren gaan. De apostelen hebben in opdracht van Christus hun energie gebruikt in de verkondiging van het evangelie. Heel het kapitaal, dat Christus hun door zijn Geest verleend heeft, hebben zij daar in gestoken, in de opbouw van de gemeente van Christus. Zij hebben overal de waarheid van Christus gepredikt.

De verkondiging van het evangelie droeg veel vrucht. Mensen gingen geloven en gingen wandelen in de waarheid en de liefde. Gemeenten ontstonden. Dat is het loon van de apostelen en de andere predikers van het evangelie. Christus verleent resultaat aan hun werk en inspanning. Hij heeft dat beloofd. Prediking is geen vergeefse moeite.

Dat werkresultaat moet bewaard blijven. Het mag geen schade lijden. Want het moet mee naar de eeuwigheid. De christenen moeten dat niet kapot maken door nu gehoor te geven aan verleiders, die antichristen zijn. Omdat zij de waarheid niet brengen of daar boven uit gaan. Want dat brengt hun zelf ook grote geestelijke

schade toe. Het komt hen zelfs te staan op het verlies van God en de verbondenheid aan de Vader en de Zoon. De oudste zegt dat in vers 9:

"Wie niet bij de leer van Christus blijft maar verder wil gaan, heeft God niet. Wie bij die leer blijft, heeft zowel de Vader als de Zoon."

De waarheid is de ruimte, waarin de christenen vrij en veilig mogen wandelen. Datzelfde kun je zeggen van de leer van Christus. Dat is de leer die Christus heeft gebracht. Waarvan Hij de auteur is én de inhoud. Het is de leer van de waarheid. Dat geeft dan tevens de grens aan.

De belijdenis van Jezus Christus, die in het vlees gekomen is, is als een grens. Die grens mag je niet over. Wie verder gaat dan wat ons over Jezus Christus is geopenbaard en doorschiet in zijn ideeën, heeft God niet meer. Hij raakt zijn verbondenheid aan de Vader en de Zoon kwijt.

God hebben. Dat klinkt een beetje bezitterig in onze oren. Maar 'God hebben' betekent niet, dat wij de beschikking over God zouden hebben, zodat Hij zou moeten doen wat wij zeggen of vinden.

Het gaat hier om de royale en de zekere gemeenschap, die de gelovigen met de Vader en de Zoon mogen hebben. We mogen er weer de taal van de innige liefde in horen. Zoals twee geliefden tegen elkaar kunnen zeggen: "Ik ben blij, dat ik je heb." God de Vader wil onze Vader zijn door de Zoon en ons in Hem zijn genade, barmhartigheid en vrede geven. Vader wil ons deel geven aan al de weldaden van Christus. Dat is de waarheid.

Het christelijke geloof is wel eens getypeerd als de godsdienst van het hebben. Waar het in andere godsdiensten altijd zoeken blijft in onzekerheid, mag de christen zeker zijn van zijn God en van zijn Redder en Heer, Jezus Christus.

God is de enige God en Jezus Christus is de enige Verlosser. Wie dat gelooft heeft in God alles, het complete heil en het eeuwige leven. Dat is de waarheid, omdat God volkomen betrouwbaar is. Je mag in het geloof en in de leer van Christus de Vader en de Zoon hebben. Hij is zelf de ruimte van je leven.

Dat is een zaak van levensbelang. Wie die God niet heeft en vasthoudt in het geloof, die verliest alles. Hij raakt God kwijt, als God zelf het niet verhoedt.

Johannes schrijft in het begin van zijn eerste brief:

"Wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen we ook aan u, opdat ook u met ons verbonden bent. En verbonden zijn met ons is verbonden zijn met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus." (1 Joh. 1:3)

Dat is de zaak waarvoor de oudste Johannes staat. Dat houdt hij met klem aan de gemeente voor, aan de uitverkoren vrouw en haar kinderen. Het gaat om gemeenschap met God in de eenheid van de waarheid. Wie daarboven uit gaat schaadt de gemeente en zijn eigen ziel. Daarom moeten de gelovigen uit de buurt van de dwaalleraars blijven en zich niet aan hen verbinden.

4. Houd je huis vrij van slechte daden

Vers 10 en 11 zijn, denk ik, de bekendste verzen van dit korte briefje. Ook het meest aanstootgevend.

"Als er iemand bij u komt die deze leer niet uitdraagt, ontvang hem dan niet in uw huis en groet hem niet, want wie zo iemand groet, is medeplichtig aan zijn kwalijke praktijken."

Een veel gestelde vraag daarbij is: "Mag je bijvoorbeeld Jehova's Getuigen binnen laten om met hen een gesprek te hebben? Of is het beter om hen buiten de deur te houden en de deur maar zo snel mogelijk weer dicht te doen?"

Zulke vragen zijn zeker ter zake. Maar we voelen wel aan, dat God ons hier niet aanspoort om onbeleefd of onfatsoenlijk te zijn tegen mensen, die bij ons aanbellen. Gastvrijheid is bij uitstek een christelijke deugd.

Waar gaat het dan om?

In die eerste jaren waren er veel rondreizende predikers. Mensen, die van plaats naar plaats trokken om het evangelie te brengen of de gemeenten te bemoedigen. De apostelen zijn daar de belangrijkste voorbeelden van.

Het evangelie is in beweging. Jezus voert een intensieve en wereldwijde campagne voor het Koninkrijk van God. Velen schakelt Hij in. In zijn naam mochten zulke predikers aanspraak maken op gehoor en op gastvrijheid van de gemeenten. Dat had Jezus zelf hun toegezegd.

Maar we vernamen al, dat de satan niet stil zit. De vijand komt en zaait het onkruid tussen het goede zaad van het woord. Niet allen, die zich als predikers van het evangelie aandienen, zijn betrouwbaar. Er zijn vele dwaalleraars uitgegaan. De gemeente krijgt er zomaar mee te maken.

De christenen moeten zulke mensen dan op hun boodschap beoordelen. Brengen zij de leer van Christus, zoals de apostelen dat hebben gedaan? Zo ja, dan staan de gemeente en de huizen van de christenen open voor hen. Zo nee, dan moet je je huis voor hen dicht houden. Ook het huis van de gemeente. De plaats waar de gemeente samenkomt om het evangelie te horen en God te dienen.

Heet zulke mensen niet welkom. Met misleiders mag je de christelijke groet niet uitwisselen.

Want tussen zulke dwaalleraars en u bestaat niet de band van de waarheid en de broederliefde. Je mag ze niet ontvangen als broeders. Want wie de leer van Christus niet brengt, die is geen broeder van je. Want hij heeft de Vader en de Zoon niet. De gemeenschap van de geloofsvreugde kun je en mag je niet uitoefenen met verleiders, die je van de waarheid aftrekken. Wanneer u hen wel als broeders welkom zou heten, dat zou u medewerking verlenen aan de misleiding en de verspreiding van antichristelijke leer. Dat zijn de kwalijke praktijken waar Johannes het over heeft.

Dat is ondenkbaar voor mensen die de band met de apostelen hebben en via hun woord met God en met de Heer Jezus Christus.

Moet je zulke dwaalgeesten dan alle hulp weigeren, bij voorbeeld wanneer ze echt in nood zouden zitten? Moet je ze hen dan maar laten stikken? Nee, dat bedoelt Johannes niet. Jezus leert ons immers om goed te zijn voor alle mensen. En het devies voor christenen is: "Uw vriendelijkheid zij alle mensen bekend." Burgerlijke contacten kun je niet vermijden.

Maar heb geen deel aan de slechte daden van de verleiders en dwaalleraars. Doe niet alsof je elkaars broeders en zusters bent in het geloof.

Ik vroeg me af of je de 'aanstootgevende' woorden van vers 10 en 11 ook mag omkeren of kunt spiegelen. Op deze manier:

'Ontvang ieder die de leer van Christus brengt van harte in uw huis, in uw gemeente en op uw kansel. Heet hen van harte welkom. Zo bevorder je de goede praktijken, heb je daar deel aan en beleef je de verbondenheid met de Vader en de Zoon door de Heilige Geest.'

Ofwel, hoe ruim zijn we in het ontvangen van betrouwbare boodschappers van God en van het evangelie van Jezus Christus, ook wanneer zij niet tot onze eigen kerkgemeenschap behoren?

Let wel, ik stel vooral vragen.

Blijven in de leer van Christus. Dat is het parool voor de gemeente van Christus. Dat vraagt een attente instelling. Waakzaamheid blijft geboden. "Wees op uw hoede." Wie blijft in de leer van Christus, die heeft de Vader en de Zoon. En in Hem heeft hij alles voor zijn heil.

"Genade, barmhartigheid en vrede zullen bij ons zijn, van God, de Vader, en van Jezus Christus, de Zoon van de Vader, in waarheid en liefde."

5. De groeten

Meer heeft Johannes in deze brief niet te schrijven. Hij hoopt de uitverkoren vrouw een bezoek te brengen om door te praten en om vreugde te beleven aan het gezamenlijke geloof.

En hij doet u nog de groeten van uw uitverkoren zuster. Want de gemeente staat er niet alleen voor. Kwestie van kerkverband. Dat is: gezamenlijke verbondenheid aan onze Heer Jezus Christus.

Amen.